

Täysistunto

Tiistai 28.2.2017 klo 14.02—15.45

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

15.01 **Reijo Hongisto ps:** Arvoisa herra puhemies! Lakiesityksessä on paljon hyviä ja kannatettavia kohtia, mutta pienoista hienosäätöäkin vielä valiokuntavaiheessa tarvitaan, sillä toteutuessaan esitetyssä muodossa laki antaisi Trafille laajat valtuudet ohjeistaa katsastuksen kriteerejä. Tämä on hyvä lähtökohta, jos sillä aidosti sujuvoitetaan ajoneuvojen vuosikatsastusta. Mielestäni tässä pitää kuitenkin olla tarkkana, että ei käy päinvastoin, ja sanon näin, koska luin Iltalehdessä 18.2. olleen Autoliiton tiedotteen. Tiedotteessa todettiin, että ajoneuvon hylkäämiseen saattaisi jatkossa riittää pelkän ajovalolampun taikka takarekisterikilven valon toimimattomuus. Jos yksi lamppu ei pala, voitaisiin ajoneuvo hylätä. Tätä on erittäin vaikea ymmärtää saatikka hyväksyä. Jos Autoliiton tiedotteessa oleva todella pitää paikkansa, hämmästelen, minkä takia katsastuksessa lähdetään jälleen näin pilkuntarkkaan syynäämiseen. Pohdin myös, onko ajoneuvon takarekisterikilven lamppu katsastusvaruste, kun valoa ei ole auton eturekisterikilvessäkään ja kuitenkin molemmat rekisterikilvet heijastavat esimerkiksi katu- ja muiden ajoneuvojen valaistuksessa.

Nykyisin katsastaja hyväksyy muuten määräysten mukaisessa kunnossa olevan ajoneuvon ja laittaa ainoastaan korjauskehotuksen toimimattomasta lampusta taikka muusta vähäisestä puutteesta. Tämä on mielestäni järkevää toimintaa, eikä tällainen pieni puute saa jatkossakaan johtaa ajoneuvon hylkäämiseen katsastuksessa.

Arvoisa herra puhemies! Nämä seikat pitää huomioida valiokuntatyöskentelyssä, jotta emme asioiden sujuvoittamisen sijaan palaa taaksepäin vuosikymmeniä, jolloin katsastaja kyykytti erityisesti vanhempien ajoneuvojen omistajia ruuvitaltta ja vasara kädessään. — Kiitoksia.

15.03 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on jälleen kerran kysymys siitä, että lähdetään vähän byrokratiaa purkamaan ja järjeistämään käytäntöjä. Käytännössähän tämä tarkoittaa katsastuksen osalta sitä, että uusien ajoneuvojen osalta katsastusajat hieman harvenevat niin, että jos ajatellaan 10 vuoden aikaa siitä, kun auto

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

on uusi, niin siellä jää kolme katsastuskertaa pois, ja tämä on minusta ihan järkevää, kun ajatellaan uusia autoja. Sen sijaan yli 10 vuotta vanhojen autojen osalta katsastusväli tulee säilymään nykyisellään, ja sekin on perusteltua.

No, sitten on noussut esille tässä — edustaja Hongisto nosti sen esille minusta aiheellisesti — että sinne sisältyy myös tiettyjä yksityiskohtia, jotka tuntuvat maalaisjärjen vastaisilta. Että nyt sitten esimerkiksi rekisterikilven valon ollessa rikki tai polttimon ollessa hajonnut se olisi peruste siitä, että katsastus johtaa hylkäämiseen. Tämähän ei mene maalaisjärkeen ollenkaan. Sen takia kun näitä nousi julkisuuteen, kävin tästä myös etukäteen keskustelua, ja saamani tiedon mukaan tämä tulee nimenomaan EU-direktiivistä, jossa on menty näin pitkälle yksityiskohtiin. Suomi pyrki aikoinaan, kun tätä direktiiviä käsiteltiin Euroopan unionissa, vaikuttamaan siihen, että siinä ei olisi menty näin yksityiskohtaiselle tasolle, mikä ei ole missään tapauksessa järkevää, mutta se jäi siinä aika lailla yksin. Ja nyt näyttää siltä, että sinne tämän takia, kun olemme toimeenpanemassa tässä samalla, tämän lain kanssa rinnan, tätä direktiiviä, [Puhemies koputtaa] tulee tällaisia asioita, joita kyllä valiokuntakäsittelyssä on syytä erittäin kriittisesti tarkistella niin, että voidaanko niille jostain tehdä, koska ne eivät mahdu kansalaisten oikeustajuun.

Mutta pääasia tässä hallituksen esityksessä näiden katsastusaikojen osalta minusta on erittäin järkevä ja tuo joustavuutta myös niihin katsastusaikoihin eli siihen, milloin käytät sitä autoa siellä.

15.05 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Katsastuslakia muutettiin viime kaudella vastikään niin, että myös pienet korjaamot pystyvät ottamaan työkseen katsastusta, mutta olen saanut alalta hyvin paljon yhteydenottoja, että pienet korjaamot eivät ole lähteneet tähän katsastusbisnekseen mukaan, koska se on niin byrokraattista.

Nyt olemme sen edessä, että hallitus on normienpurkutalkoidenkin hengessä esittänyt katsastuslain muutosta niin, että uusien ja uudehkojen henkilö- ja pakettiautojen määräaikaikatsastuksen katsastusväliä harvennetaan. Eli jatkossa ensimmäinen katsastus olisi viimeistään neljän vuoden kuluttua käyttöönotosta, kun se nyt on kolmen, sen jälkeen kahden vuoden välein, kunnes auto on ollut käytössä kymmenen vuotta. Siis malli on se, että 4—2—2 ja sen jälkeen joka vuosi eli kun auto on ollut käytössä yli kymmenen vuotta.

Jatkossa luvanvaraisessa liikenteessä käytettävät traktorit tulisi katsastaa ensimmäisen kerran neljän vuoden kuluttua käyttöönotosta ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Muutoksella saatettaisiin voimaan direktiivin vaatimus katsastaa sellaiset traktorit, joita käytetään muussakin tarkoituksessa kuin maa-, puutarha- tai metsätaloudessa, maanviljelyssä tai kalataloudessa.

Kun lakia mietittiin, puhuttiin myöskin moottoripyörien katsastuspakosta, mutta tässä olemme saaneet aikaan tilanteen, että moottoripyörille ei olla esittämässä katsastusveloitetta vaan niiden liikenneturvallisuutta pyritään edistämään vaihtoehtoisilla tavoilla, joita tulemme myöhemmin kuulemaan.

Hyvää esityksessä on myöskin se, että todellakin niin sanottu rullaava katsastus on nyt mahdollista: ajoneuvon katsastusajankohtaa ei olisi sidottu tiukasti käyttöönottopäivään tai rekisteritunnuksen viimeiseen numeroon. Silloin katsastusajankohta voisi muuttua mielekkääksi sen ihmisen ja käytön mukaan.

Edustaja Hongisto ja Lohi puhuivat molemmat itse katsastustoiminnasta, kuinka riippumattomasta toiminnasta siinä on kyse ja miten esimerkiksi nämä hylkäysperusteet tulevat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

esille, ja kun vikoja luokitellaan, etsitään, kuinka tiukaksi näiden vikojen luokittelu sitten tulee. Onko esimerkiksi juuri näin, että valaisimen, jarrujen tai renkaiden rikkeet tai niiden ongelmat pompauttavat sitten uuteen katsastukseen, pienetkin, siis vaikka rekisterikilven lampun palamattomuus? Siinä ei siis pitäisi olla kansallista harkintavaltaa, eli jokaisessa katsastuspisteessä pitäisi olla samat lait ja perusteet. Ja siinä mielessä, kun tätä lakia nyt sitten valiokunnassa käsitellään, varmasti juuri tähän hylkäysperusteeseen kannattaa kiinnittää huomiota, niin että laki on kaikille katsastajille ja kaikille kansalaisille yhdenmukainen. Mutta toisaalta on sitten mietittävä sitä oikeudenmukaisuutta rikkeen osalta, miten esimerkiksi juuri tällaisen palamattoman lampun osalta tullaan tulkitsemaan tilannetta.

Paperisia mukana kulkevia rekisteröintitodistuksia ei enää tarvita tässä digitaalisessa ajassa, kun samat tiedot ovat nykyisin sähköisestikin saatavilla. Tämä korjataan sitten tämän asiakohdan kohdalla.

On siis tärkeää muistaa, että katsastustoiminta työllistää ja tulee työllistämään Suomessa hyvin paljon. Mutta tällä lakiesityksellä tullaan myöskin kansalaisilta ihan suoraan säästämään rahaa, kun katsastusvälit niin sanotusti harvenevat — mutta kymmenen vuoden ikäisten autojen osalta velvollisuus katsastaa vuoden välein tulee siis säilymään.

15.10 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä kirjoitetaan uusiksi EU:n katsastusdirektiiviin perustuen muun muassa määräaikaikatsastuksen sisältöä, havaittujen vikojen luokittelua, ajokieltoon määräämistä ja tienvarsitarkastuksia koskevat pykälät ajoneuvolaista. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastajan riippumattomuusvaatimus poistettaisiin, kuten muutama vuosi sitten poistettiin määräaikaikatsastuksilta, jolloin katsastustoiminta sallittiin liittää korjaamotoimintaan. Muutosta perustellaan edellisen muutoksen kokemuksilla: katsastuksen laatu- tai väärinkäyttöongelmia ei ole esiintynyt. Jatkossa auton ensimmäinen katsastus on siis siirtymässä 4 vuoden päähän käyttöönotosta, ja sitten katsastellaan joka toinen vuosi 10 vuoteen asti.

Tämä hallituksen esitys menee pääsääntöisesti niin, että se ihastuttaa uusien autojen omistajia mutta vihastuttaa katsastusalaa. Katsastusten väheneminen tarkoittaa käytännössä viime vuosien jo kiristyneen kilpailun ohella nyt asemien todellista pudotuspeliä. Ala on oikeutetusti murheissaan myös ennakoitavuudesta ja jatkuvuudesta. Kun sääntelyä taannoin avattiin, se mahdollisti myös uusien investointien kautta korjaamoiden katsastusoikeyden, kilpailu lisääntyi, ja nyt ollaan samassa pudotuspelissä.

Hallitus perustelee tätäkin lakihanketta, kuten monia muitakin lakihankkeita, normien purkutyöllä ja yritysten toiminnan sujuvoittamisella. Ainakin tämä jälkimmäinen perustelu näyttää jo nyt hiukan kyseenalaiselta, jos se sujuvoittaminen tarkoittaa kaatuneita firmoja ja työttömyyttä.

Kun mietimme auton omistajia, huolestuneita yhteydenottoja on tullut minullekin katsastusten läpäisyvaatimusten tasosta jatkossa. Itse ajattelen niin, että on tärkeää, että tästä talosta lähtee viesti siitä, että lisääntyvillä hylyillä ei ainakaan paikata uusien autojen harvempia katsastuskertoja.

Mutta ilolla otamme vastaan [Puhemies koputtaa] tämän liikenne- ja viestintävaliokuntaan, ja sitten perataan siellä nämä mahdolliset kysymysmerkit vielä.

15.12 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Riippumaton katsastustoiminta on mielestäni yksi katsastusalan edellytys ja tärkeimpiä ominaisuuksia, koska sillä taataan se, että kaikki kansalaiset saavat tasapuolisen palvelun ja turvalliset autot jatkavat liikentees-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

sä. Ajoneuvojen turvallisuuden tuleekin olla katsastuslainsäädännössä se yksi tärkeä asia, mitä siinä pohditaan — onhan näin, että meidän kaikkien ajoneuvojen tulee olla sellaisessa kunnossa joka päivä, että ne menevät läpi katsastuksesta, ja niihin perusteluihin tämä uusintakatsastuskriteeri on mielestäni hyvä tarkentaa. Eihän sellainen ajoneuvo, joka ei mene läpi katsastuksesta, ole kelvoinen olemaan tuolla liikenteessä normaalipäivänäkään. Elikä tämä on hyvä kohta.

Sillä, että luvalliset traktorit tulevat katsastuksen piiriin, ei tällä hetkellä ole suurta merkitystä siinä mielessä, jos liikennekaaren nykyinen esitys menee läpi, että traktorien, joiden nopeus on 40:stä 60:een, luvista luovutaan. Tällä hetkellä Suomessa ei ole kuin ihan muutama kappale sellaisia traktoreita, jotka kulkevat yli 60 kilometriä tunnissa ja tulevat sitten tulevaisuudessa tarvitsemaan sen liikenneluvan. Normaalisti, kun näkyy tuolla kaduilla ja teillä tällä hetkellä traktoreita, ei tänä päivänä siellä ole mitään semmoista traktoria, mikä tulisi tämän säädöksen mukaan katsastuksen alaiseksi.

Tärkeää tässä on huomioida myös, että moottoripyörät eivät tule katsastuksen piiriin vaan niitä valvotaan normaalin liikennevalvonnan yhteydessä ja huolehditaan, että moottoripyörät sillä lailla ovat ajokunnossa ja täyttävät kaikki turvallisen liikenteen vaatimukset.

15.14 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tarpeettoman sääntelyn karsiminen on järkevää myös katsastustoiminnassa, ja lähtökohtaisesti pidän näitä tavoitteita kannatettavina, mutta toki valiokunnassa tulee huolellisesti selvittää mahdollisia riskejä, ja tilanteen kehittymistä tulee valvoa. Kilpailutilanne pitää katsastusasemat kurissa asiakkaiden rahastuksen suhteen, mutta miten valvotaan, ettei vaarallisia ajoneuvoja hyväksytä liian kevyesti kilpailun takia?

Tämän esityksen myötä myös Liikenteen turvallisuusviraston vastuu kasvaa, ja samalla täytyy kysyä, riittävätkö resurssit valvontatehtävään.

15.15 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että katsastustoimintaan liittyvää lainsäädäntöä uudistetaan ja nimenomaan siitä näkökulmasta, että byrokraatia puretaan ja toimintoja järjeistetään. Tämä on erittäin tervettä kehitystä. Kaikilla meillä on kuva omassa menneisyydessämme aikanaan tehdyistä katsastuksista, jotka olivat monelle painajaisia, kun tiukka katsastusmies teki parhaansa, jotta olisi joku vika sieltä löytynyt ja olisi sitten joutunut ehkä tulemaan vielä monta kertaa uusintakatsastukseen. Mutta onneksi näistä ajoista on nyt päästy irti ja tämä vapaan markkinatalouden aiheuttama kilpailu on poistanut lainsäädännön muututtua tämänkin ongelman kokonaan.

Nykyisin kun uuden auton katsastaa, niin kolme vuotta kun on ajanut, joutuu katsastukseen viemään, ja sitten saa yhden vuoden vapautta, ja sitten seuraavana vuonna on katsastettava. Tähän tuleva muutos on tervetullut, koska jokainen, joka uuden auton hankkii, saa auton mukana takuun, joka edellyttää, että se on huollettava asianmukaisesti, jotta takuu säilyy voimassa, ja se on johtanut siihen, että autot ovat nykyisin niin hyväkuntoisia, että tämä harvennettu katsastuskertojen määrä ensimmäisen kymmenen vuoden aikana on erittäin perusteltu, samoin sitten se, että luokitellaan nuo viat niin, että mitkä ovat niin vaarallisia vikoja, että auto pannaan ajokieltoon välittömästi, ja mitkä sellaisia, että lakiin kirjaetaan menettelyt, joilla autoja voidaan tien päällä tarkistaa yllätystarkastuksin. Ihan hyviä uudistuksia sinänsä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

Toivon, että tämä laki hyväksytään ja se tulee voimaan mahdollisimman nopeasti, koska se auttaisi montaa ihmistä katsastuksen tullessa yhä joustavammaksi, ettei esimerkiksi päivän myöhästyminen johda siihen, että yhtäkkiä, kun tiellä kulkee ja katsastus on päivän myöhässä, poliisi tulee vastaan ja nappaa kilvet pois. Tällaiset menettelyt ovat turhia, koska eihän se yhden päivän myöhästyminen katsastuksesta aiheuta mitään ongelmaa. Pääasia, että katsastuksesta huolehtii ja pitää autonsa kunnossa. Kysehän on vain omasta turvallisuudesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.